

ТЕМА 12. Ресурсний підхід в соціальній роботі

- Ресурсний підхід передбачає аналіз ресурсів:
 - 1) наявних у достатній кількості;
 - 2) наявних, але які потребують розвитку;
 - 3) практично повністю відсутніх.

Якщо друге та третє з названого допомагає деталізувати проблеми, то перше – намітити спосіб їх вирішення.

- У теоретичних роботах автори виокремлюють такі поняття:
 - 1) **«ресурс»** як потенціал, яким потрібно вміти скористатися й який потрібно розвивати;
 - 2) **«актив»** як ресурс, затребуваний ринком;
 - 3) **«капітал»** як ресурс, здатний перетворюватися у грошову форму та приносити додану вартість

[Романычев И.С. Ресурсный подход к социальной работе: к вопросу о социологическом осмыслении [Текст] / И. С. Романычев. – [Общество. Среда. Развитие \(Terra Humana\)](#). – 2012. – 3. [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://cyberleninka.ru/article/n/resursnyy-podhod-v-sotsialnoy-rabote-k-voprosu-o-sotsiologicheskom-osmyslenii>; Тихонова Н.Е. Ресурсный подход как новая теоретическая парадигма в стратификационных исследованиях [Текст] / Н.Е. Тихонова. – Экономическая социология. – 2006. – Т. 7. – 3. [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://ecsoc.msses.ru/>]

- Н.Є. Тихонова узагальнила такі групи активів:
 - **економічні** (власність на землю, на засоби виробництва, професійні навички, робочу силу);
 - **політичні** (влада в середині домогосподарства (наприклад, голова сім'ї), влада на робочому місці (наприклад, менеджер), партійна чи соціальна влада (наприклад, законодавець), харизматичний лідер);
 - **культурні** (високостатусні споживацькі практики, «гарні манери», привілейований образ життя);
 - **соціальні** (доступ до високостатусних соціальних зв'язків, суспільні зв'язки, членство в асоціаціях, клубах, союзах);
 - **престижні** (престиж, гарна репутація, відомість, чинопоклоніння та зневажливе ставлення, етнічна та релігійна чистота);
 - **громадянські** (власні права, контакти, право голосу, членство у вибірних асамблеях, свобода слова та зібрань);
 - **людські** (здібності, досвід, навчання на робочому місці, кваліфікаційні навички, стаж роботи, рівень освіти, знання).

Специфіка застосування ресурсного підходу в соціальній роботі

- Соціальна робота спрямована на активізацію зусиль самого клієнта, однак ресурси, наявні у клієнта, можуть бути:
 - недостатніми;
 - невідомими;
 - неможливими для використання в конкретній ситуації;
 - погано організованими;
 - недоступними з точки зору вартості.

Згідно до теорії мобілізації ресурсів успіх соціальної дії залежить від здатності учасників залучити ресурси.

Основні види робіт з ресурсами

- виявлення ресурсів;
- мобілізація ресурсів;
- координація ресурсів.

Мобілізація

- різноманітні технології, за допомогою яких індивід або група накопичують ресурси для спільних дій і досягнення спільної мети.
- перехід із пасивного стану в активний, перетворення людей в діючих суб'єктів соціальної.
- мистецтво ефективного залучення та використання ресурсів для досягнення мети.

Мобилизация ресурсов сообщества. Что должен знать руководитель социально ориентированной некоммерческой организации о привлечении средств. Пособие. – Тюмень. БФРГТ, 2012 /

<http://nko.economy.gov.ru:81/data/files/dictionary/1455/94/%D0%A4%D0%BE%D0%BD%D0%B4%20%D0%A2%D1%8E%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D0%B8.%20%D0%9C%D0%BE%D0%B1%D0%B8%D0%BB%D0%B8%D0%B7%D0%B0%D1%86%D0%B8%D1%8F%20%D1%80%D0%B5%D1%81%D1%83%D1%80%D1%81%D0%BE%D0%B2.pdf>

- Доступ до фінансових ресурсів відкривається через нарощування нематеріальних ресурсів:

Класичний приклад: легенда про Лох-Несське чудовисько з 1933 року «годує» цілу область у Шотландії.

У відповідності до теорії мобілізації ресурсів виокремлюють такі види ресурсів:

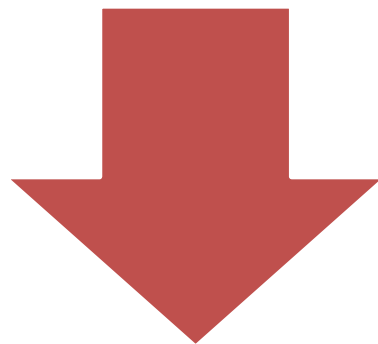
- **зовнішні (потенційні)**, ті, які можна мобілізувати, і які ще не мобілізовані;
- **внутрішні (наявні)**, ті, що вже наявні у розпорядженні.

Активізація внутрішніх ресурсів працює як магнит для зовнішніх ресурсів.

З чого починати: з проблем чи з ресурсів?

- Серед фахівців існує думка, що саме з усвідомлення наявних ресурсів, а не з констатації проблем потрібно починати, якщо стоїть завдання розвитку певної громади.
 - Якщо ми починаємо розробляти карту наших проблем, то мимоволі виникає почуття безвихіддя, безпорадності, нездатності впоратися самотужки. При цьому зовнішніх ресурсів завжди обмаль і за них потрібно боротися.
 - Якщо розпочати з оцінки своєї власних можливостей, виявиться, що їх не так вже й мало, що можна вирішити проблему своїми силами, можна залучити в їх вирішення чимало людей, які раніше були пасивними, можна досягти нееликих, але конкретних результатів і вражаючих перемог, які надихають і інших.

Проблем
а

Ресурси

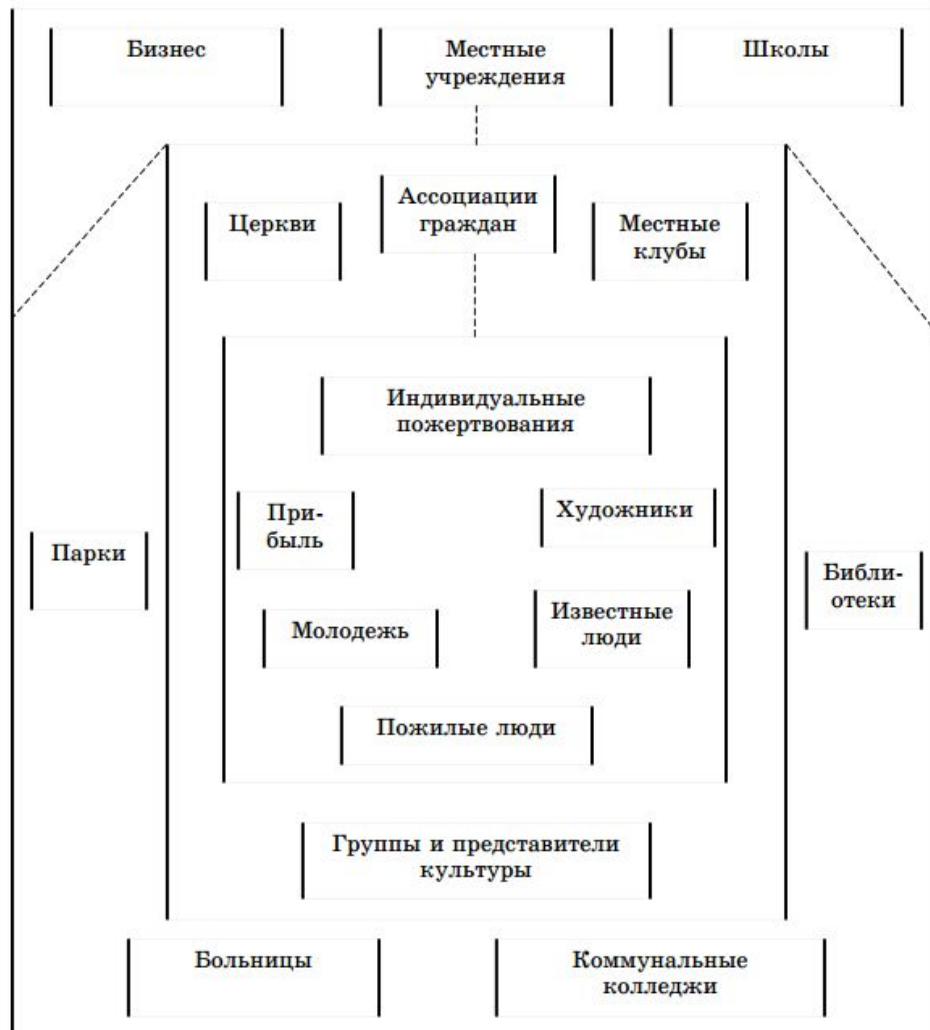
Складання карти ресурсів

Джон П. Кретцман, Джон Л. Макнайт

Создание общин за счёт внутренних ресурсов. Путь к открытию и мобилизации внутренних ресурсов общины: Перевод с английского. – К.: Четверта хвиля, 2006. – 262 с.

Таблица 2. Карта возможностей общины

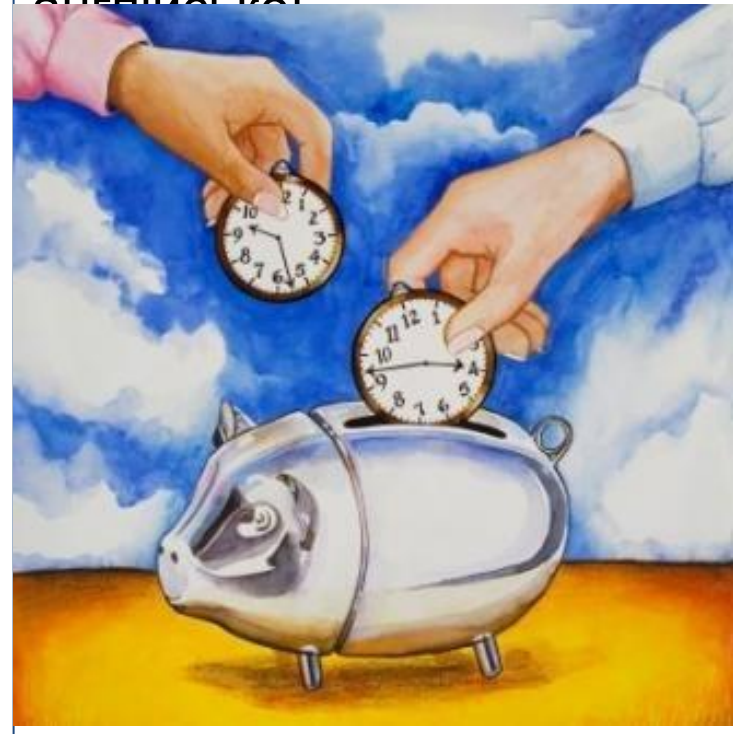

- http://www.narda.org.ua/files/511404_555550.pdf

Приклад технології залучення ресурсів

- «Банк Часу» – технологія, що передбачає обмін послугами між людьми.
- Принцип участі нескладний: допоможи іншому, і допоможуть тобі. Людина виконує звичну для неї роботу (те, що вміє та любить робити), допомагаючи тим самим іншим людям. І якщо їй потрібна чиясь допомога, то вона отримує її взамін відпрацьованих годин, які обраховуються співробітниками Банку Часу.

Годину вигулу собаки можна обміняти на урок англійської

Нові ресурси в еру інформаційних технологій

- Аналізуючи сучасність і звертаючись до майбутнього Джеремі Ріфкіна пропонує концепцію «переходу від володіння до доступу» (shift from ownership to access).
- «Економіка спільного використання» - це модель, яка дозволяє людям легше заробляти за допомогою вільних активів. Спіймати попутну машину, переночувати в чужому будинку, приготувати іншим людям їжу або виконати для них якусь підсобну роботу - все це звичні справи, що дозволяють одним трохи заробити, а іншим – недорого отримати потрібне. Помітно спрощують таку діяльність компанії, які спеціалізуються на організації спільного використання. Uber, Lyft, Sidecar і інші фірми, спеціалізуються на організації приватного візництва, дозволяють власникам особистих машин використовувати для пошуку пасажирів відповідну програму для смартфонів. Люди, які розміщують дані про свою нерухомість в базах Airbnb, HomeAway і FlipKey, конкурують з готелями, а домогосподарства, задіяні в сервісах домашньої кухні Feastly і EatWith, - з ресторанами. Airbnb, Uber і Feastly НЕ володіють будинками, машинами і їжею своїх користувачів. Вони володіють технологіями і майданчиками, що дозволяють водіям знайти пасажирів, домовласникам – тимчасових мешканців, а кулінарам - бажаючих підкріпитися. Обмін власністю між продавцями і покупцями поступово поступається місцем операціям з надання короткострокового доступу між постачальниками послуг і клієнтами, діючими в рамках мережевих взаємозв'язків. Ці сервіси вповні реалізують тезу Дж. Ріфкіна про те, що на зміну ринку, колись зводиться людей обличчям до обличчя в певних місцях, прийшли мережі, що розсіюють нас так само широко, як наші взаємодії.

Приклад технології залучення ресурсів

- Фандрайзинг - це спеціально організований процес збирання пожертвувань для некомерційних організацій та для забезпечення соціально значимих програм

Спільнокошт – краудфандинг в Україні

Спільнокошт – це твій вклад в розвиток сильного і відкритого суспільства, де ти можеш зібрати гроші на проект. Зн стартовий капітал для соціального бізнесу, гроші на розробку винаходу, зйомку фільму та інше. Стань співзасновн добрих справ – підтримай коштами кращі проекти